

MENEJMENT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING KORXONA FAOLIYATIGA
TA'SIRI

*Toshkent kimyo-texnologiyalar institutining
Sanoat muxandisligi va menejmentlik fakulteti
Biznesni boshqarish yo`nalishi 2-bosqich talabasi
Ungalova Mohichehra*

*Toshkent kimyo texnologiyalar instituti
assistenti Bobomirzayev Isroil*

Annotatsiya. Mazkur tezisda zamonaviy menejment texnologiyalarini korxonalarda joriy etishning ahamiyati va ularning samaradorlikka ta'siri yoritiladi. Shuningdek, boshqaruv tizimini takomillashtirish orqali resurslardan samarali foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish hamda raqobatbardoshlikni oshirish masalalari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: menejment texnologiyalari, samaradorlik, innovatsiya, boshqaruv, optimallashtirish, raqobatbardoshlik.

Kirish.

Hozirgi globallashuv sharoitida korxonalar faoliyatini samarali tashkil etish muhim masalalardan biri hisoblanadi. Raqobatning kuchayishi, bozor talablarining tez o'zgarishi korxonalaridan zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini qo'llashni talab etadi. Shu nuqtai nazardan menejment texnologiyalarini joriy etish korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Menejment texnologiyalarini qo'llash natijasida korxonalarda bir qator ijobiy samaradorliklar kuzatiladi. Mamlakatimizda korxonalar faoliyatini tashkil etish va uni boshqarishga oid qator islohotlar amalga oshirib kelinmoqda. Bugungi iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonlari kechayotgan ayni davrda korxonalar faoliyatini samaradorligini oshirish va ishlab chiqarishni to'g'ri tashkil etish juda muhim vazifalardan hisoblanadi. Shu bois zamonaviy boshqaruvni amaliyotga tatbiq etish va korxonalarni bugungi iqtisodiy sharoitga moslashtirish maqsadga muvofiq.

Asosiy qism.

Menejment texnologiyalari — bu boshqaruv jarayonlarini samarali tashkil etish uchun qo'llaniladigan zamonaviy usullar, vositalar va yondashuvlar majmuasidir. Ularni korxonalarda qo'llash quyidagi natijalarga olib keladi:

- 1. Boshqaruv samaradorligining oshishi.** Axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali qaror qabul qilish jarayoni tezlashadi va aniqligi oshadi.
- 2. Xarajatlarni kamaytirish.** Jarayonlarni optimallashtirish natijasida ortiqcha xarajatlar qisqaradi va resurslardan oqilona foydalanish ta'minlanadi.
- 3. Mehnat unumdorligining oshishi.** Raqamli texnologiyalar xodimlar ishini yengillashtirib, ish samaradorligini oshiradi.
- 4. Mahsulot va xizmatlar sifatining yaxshilanishi.** Sifat menejmenti tizimlari orqali mahsulot sifatini nazorat qilish kuchayadi va nuqsonlar kamayadi.
- 5. Raqobatbardoshlikning oshishi.** Zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini qo'llagan korxonalar bozorda ustunlikka ega bo'ladi.

6. Moslashuvchanlikning ortishi. Korxonalar bozor o'zgarishlariga tez moslashish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida korxonalar faoliyati samaradorligini oshirishda menejment texnologiyalarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Menejment texnologiyalari – bu boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan zamonaviy usullar, axborot tizimlari va innovatsion yechimlar majmuasidir.

Ushbu texnologiyalarni joriy etish orqali korxonalarda ish jarayonlari avtomatlashtiriladi, bu esa vaqt va resurslarni tejash imkonini beradi. Xususan, ERP va CRM kabi tizimlar orqali ma'lumotlar yagona bazaga jamlanib, ularni tahlil qilish va samarali qaror qabul qilish imkoniyati kengayadi. Natijada rahbarlar tezkor va aniq qarorlar qabul qilish imkoniga ega bo'ladi.

Shuningdek, menejment texnologiyalari xodimlar faoliyatini nazorat qilish va baholashda ham muhim o'rin tutadi. KPI va boshqa baholash tizimlari orqali mehnat samaradorligi oshiriladi, motivatsiya kuchaytiriladi. Bu esa jamoada intizom va mas'uliyat hissini shakllantiradi.

Xorijiy tajribalar. Rivojlangan davlatlarda ushbu zamonaviy menejment texnologiyalardan keng foydalaniladi. Xususan, AQSH, Yevropa va yaponiya davlatlarida korxonalar ERP va CRM kabi zamonaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish orqali ishlab chiqarish samaradorligini sezilarli darajada oshirishgan. Natijada korxonalar bozor talablariga tez moslashib, yuqori raqobatbardoshlikka erishgan.

O'zbekiston tajribasida ham so'nggi yillarda menejment texnologiyalarini joriy etish jarayoni jadallashmoqda. Ayniqsa, raqamli iqtisodiyotga o'tish doirasida ko'plab korxonalarda ERP va CRM tizimlari joriy etilmoqda, elektron hujjat aylanishi va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari keng qo'llanilmoqda. Sanoat, bank-moliya va xizmat ko'rsatish sohalarida raqamli transformatsiya natijasida ish jarayonlari tezlashib, boshqaruv samaradorligi oshmoqda.

Bundan tashqari, raqamli transformatsiya jarayoni korxonalar bozordagi raqobatbardoshligini oshiradi. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda korxonalar mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatish, yangi mahsulotlar ishlab chiqish va bozor talablariga tez moslashish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Amaliy ahamiyati.

Menejment texnologiyalari ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, bank va logistika sohalarida keng qo'llaniladi. Ayniqsa, raqamli transformatsiya jarayonida bu texnologiyalar korxonalar rivojida muhim rol o'ynaydi.

Xulosa.

Menejment texnologiyalarini joriy etish korxonalar faoliyatini rivojlantirishning muhim omili hisoblanadi. U ish jarayonlarini optimallashtiradi, xarajatlarni kamaytiradi va boshqaruv samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, raqobatbardoshlikni kuchaytirib, korxonaning barqaror va uzoq muddatli taraqqiyotini ta'minlaydi.

Bundan tashqari, zamonaviy menejment texnologiyalaridan samarali foydalanish korxonaning innovatsion rivojlanishiga xizmat qiladi. U yangi g'oyalarni amalga oshirish, bozor talablariga moslashish va raqamli iqtisodiyot sharoitida muvaffaqiyatli faoliyat yuritish imkonini beradi.

Shuningdek, ushbu texnologiyalar korxonada shaffoflikni oshirib, boshqaruv tizimini yanada mukammallashtiradi. Natijada nafaqat ichki samaradorlik oshadi, balki tashqi hamkorlar va mijozlar ishonchi ham ortadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1) Sayfudinova, R., Karimova, M., Tursunov, B. (2024). Korxonalarda samaradorlikni oshirishda menejment texnologiyalarining roli // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar ilmiy jurnali. – №2. – B. 45–52.
- 2) Hammer, M., Champy, J. (1993). Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. – New York: Harper Business.
- 3) Dumas, M., La Rosa, M., Mendling, J., Reijers, H. A. (2018). Fundamentals of Business Process Management. – 2-nashr. – Berlin: Springer.
- 4) Drucker, P. F. (2006). Management: Tasks, Responsibilities, Practices. – New York: HarperCollins.
- 5) Gutiérrez, G., Prado-Prado, J. C., Curbelo, J. L. (2023). Process management and continuous improvement: Impacts on operational performance // Business Process Management Journal. – Vol. 29, No. 4. – P. 1235–1256.
- 6) Zgirskas, A., Ruževičius, J., Kinderytė, I. (2021). Implementation of ISO 9001 quality management system and its impact on organizational performance // Total Quality Management & Business Excellence. – Vol. 32, No. 9–10. – P. 1021–1037.